

שם הקורס: איכות וניהול סיכונים בשירותי הבריאות

מס' הקורס: 480-2-1004

תיאור הקורס: קורס מבוא לתואר שני המציג עקרונות בסיסיים בתחום בטיחות המטופל, איכות הטיפול וניהול סיכונים. הקורס מאפשר להבין כיצד להתמודד עם אירוע חריג או טעות בטיפול, כיצד לבצע פרויקטים לשיפור איכות ומהם העקרונות המשפטיים בתחום ניהול סיכונים ברפואה. מטרות הקורס: להקנות ידע בסיסי בתחום שיפור איכות, בטיחות המטופל וניהול סיכונים. במסגרת הקורס יידונו סוגיות מרכזיות בבטיחות המטופל, ינתחו אירועים חריגים לדוגמה ויינתנו כלים מתודולוגיים לביצוע עבודת איכות בשיטת continuous quality improvement ולתחקור אירועים חריגים.

עם סיום הקורס בהצלחה, הסטודנט יידע:

1. להצביע על סיבות שורש לאירוע חריג
2. להכיר שיטות פראקטיביות בניתוח סיכונים, כולל שיטת FMEA
3. לבחור מדדים ויעדים עבור תוכנית התערבות מוצעת
4. להסביר נתוני איכות המוצגים בטבלה או בגרף
5. לתאר מושגים עיקריים בבטיחות המטופל כגון מניעת זיהומים, טעויות בתרופות, שלומות המטפל
6. להגדיר מושגים משפטיים הקשורים לבטיחות המטופל וניהול סיכונים כגון רשלנות, הסכמה מדעת, חוק זכויות החולה, צעדים משמעותיים
7. להבין כיצד מיושמים העקרונות שנלמדו בקורס הלכה למעשה בארגוני בריאות

נהלי נוכחות: אין

אופן ההוראה: שיעורים פרונטליים.

הערכת הסטודנטים בקורס: עבודת הגשה 30%, מבחן 70%.

נקודות זכות: 3

שנה אקדמית: תשפ"ה

סמסטר: אביב

שעות: 3

שפת הוראה: עברית

תואר: שני בניהול מערכות בריאות

איפיון הקורס: קורס חובה לסטודנטים לתואר

שני, שנה א

מחלקה אחראית: מדיניות וניהול מערכות

בריאות

דרישות קדם: אין

מפתח הציונים: 0-100

שם המרצה: פרופ' יעקב דרייזר,

MD PhD MPH

פרטי קשר

טלפון: 054-4738931

דוא"ל: jacod@bgu.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש, חדר 212

בפקולטה למדעי הבריאות

אישור הקורס: הקורס אושר על ידי ועדת

הוראה פקולטית

עדכון אחרון: 14.1.25

מטלות הקורס: הגשת עבודה בהיקף של 5-10 עמודים. מעבר בחינה.
הזמן הנדרש לעבודה עצמית בבית: בנוסף לעבודתו בכיתה, כל סטודנט נדרש להגשת עבודה בנושא פרויקט שיפור איכות שתכלול סקירת ספרות קצרה, מדדים ויעדים, הצעה לפתרון אחד (כ-10 שעות עבודה).
פרטים נוספים במסמך "משימת קורס איכות".

תוכן הקורס/ מבנה הקורס (ימי ג, 17:00-20:00, **אלא אם נאמר אחרת**)

שיעור	נושא	ספרות רלוונטית*	תאריך
1.	מושגי יסוד באיכות ובטיחות המטופל	IOM, 2000; IOM, 2001; מגנזי, ארד, כהן אשכנזי 2023, עמ' 13-50	18/3/25
2.	הגורם האנושי ומורכבות המערכת, תופעת "הנפגע השני", גילוי נאות	Hughes, 2008. Chapter 5 Vincent, 2012; Vincent & Amalberti, 2016 צוקרמן, 2016 כהן, דרייגר, 2010; 2011; Dreier בן נון וחב' 2020, עמ' 661-675 מגנזי 2023, עמ' 65-76	25/3/25
3.	אירועים חריגים, טעויות וכמעט טעויות, ניתוח סיבות שורש ולמידה מטעויות	בן שושן וגולדפרב, 2013; מגנזי 2023, עמ' 94-133, 51-64 Hughes, 2008. Chapter 35	1/4/25
4.	ניתוח סיכונים פרואקטיבי	מגנזי 2023, עמ' 134-170 IHI website: FMEA McLaughlin & Kaluzny, 2006. pp. 223-225	8/4/25 בזום
5.	מידת איכות	כהן, דרייגר, 2010; 2011; Dreier בן נון וחב' 2020, עמ' 661-675	22/4/25
6.	היבטים מתודולוגיים בשיפור איכות	The Health Foundation, 2015 The Health Foundation, 2021 Hughes, 2008. Chapter 44	6/5/25
7.	בטיחות הטיפול התרופתי אי שוויון בבריאות והתמודדות עמו	IOM, 2006; Pillow, 2007. pp. 21-32, 56-63 מגנזי 2023, עמ' 237-266 משרד הבריאות, 2021	13/5/25
8.	היבטים משפטיים של ניהול סיכונים	בן נון וחב' 2020, עמ' 648-660, 636-640 מגנזי 2023, עמ' 171-182	20/5/25
9.	אקרדיטציה שלומות הצוות ומניעת שחיקה	בר רצון, 2011 Gawande 2018; Samra 2018; Hartzband & Groopman 2020	3/6/25 בזום
10.	מניעת זיהומים	Holmes, 2015; Pillow, 2007. pp. 15-19	10/6/25
11	המטופל במרכז	אגף השירות, 2016 הכנסת – מרכז המידע והמחקר, 2018 Leape, 2009; Betancourt, 2005 Pillow, 2007. pp. 75-93, 107-119 The Health Foundation, 2014	17/6/25
12	יום שיא באיכות וניהול סיכונים	סדנה יישומית במרכז הרפואי סורוקה	24/6/25

רשימת קריאה (רשות):*

אגף השירות, מינהל איכות, שירות ובטיחות (2016). תורת השירות וחווית המטופל במערכת הבריאות בישראל. משרד הבריאות. מצוי בכתובת

https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Prog_Service_Theory.pdf

בן נון ג', ברלוביץ' י', שני מ' (2020). מערכת הבריאות בישראל

בן שושן ד', גולדפרב נ' (2013). מתודולוגיה ללמידה ארגונית מאירועים חריגים (תחקיר). משרד הבריאות. מצוי בכתובת

<https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/DEBRIEFING.pdf>

בר רצון ע', וחב' (2011). אקרדיטציה של בתי חולים: ניסיון שירותי בריאות כללית. הרפואה 150: עמ' 340-345.

דרייגר י', וחב' (2011). מקורות למדדי איכות בארץ ובעולם. הרפואה 150: עמ' 141-147.

- הכנסת – מרכז המידע והמחקר (2018). הנגשה לשונית והתאמה תרבותית במערכת הבריאות: יישום חוזר מנכ"ל משרד הבריאות 7/11. מצוי בכתובת
https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/0f25e8a6-877a-e711-80d6-00155d0a6d26/2_0f25e8a6-877a-e711-80d6-00155d0a6d26_11_10613.pdf
כהן א' והב' (2010). תוכנית מדדי האיכות בשירותי בריאות כללית – העשור הראשון. הרפואה 149: עמ' 204-209.
- משרד הבריאות (2021). אי שיוויון בבריאות וההתמודדות עימו בשגרה ובקורונה 2020. מצוי בכתובת
https://www.gov.il/BlobFolder/reports/health-inequality-2020/he/publications_inequality_inequality-2020.pdf
- מגנזי ר', ארד ד', כהן אשכנזי ל' (2023). היבטים בבטיחות הטיפול וניהול סיכונים במערכת הבריאות.
- צוקרמן ש' (2016). הקורבן השני: לרפא את המרפא. ענבל.
- Betancourt JR, et al. (2005). Cultural competence and health care disparities – key perspectives and trends. Health Affairs 24: 499-505.
- Dreier D, Blagorazumnaya O, Balicer R, Dreier J (2020). National initiatives to promote quality of care and patient safety: achievements to date and challenges ahead. Isr J Health Policy Res 2020; 9:62.
- Gawande A (2018). Why doctors hate their computers? The New Yorker. Available at
<https://www.newyorker.com/magazine/2018/11/12/why-doctors-hate-their-computers>
- Hartzband P, Groopman J (2020). Physician burnout, interrupted. New England Journal of Medicine. DOI: 10.1056/NEJMp2003149
- Holmes A (2015). Infection prevention and control: lessons from acute care in England. Towards a whole health economy approach. The Health Foundation, London.
- Hughes RG (Ed.) (2008) Patient safety and quality: An evidence-based handbook for nurses. AHRQ Publication No. 08-0043.
- International Society for Quality in Health Care (ISQUA) (2015). Guidance on designing health external evaluation programmes including accreditation.
- Institute for Healthcare Improvement (IHI). (2016). Failure mode and effects analysis (FMEA) tool. Available at: <http://www.ihl.org/resources/pages/tools/failuremodesandeffectsanalysisistool.aspx>
- Institute of Medicine (IOM) (2000). To Err Is Human: Building a Safer Health System (Free Executive Summary). Available at: <http://www.nap.edu/read/9728/chapter/2>
- Institute of Medicine (IOM) (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. (Free Executive Summary). Available at:
<http://www.nationalacademies.org/hmd/~media/Files/Report%20Files/2001/Crossing-the-Quality-Chasm/Quality%20Chasm%202001%20%20report%20brief.pdf>
- Institute of Medicine (IOM) (2006). Preventing medication errors: quality chasm series. National Academies Press, Washington, DC.
- Leape L et al (2009). Transforming healthcare: a safety imperative. Quality & Safety in Health Care 18:424-428.
- McLaughlin CP, Kaluzny AD (Eds.) (2006). Continuous quality improvement in Health Care. Theory, implementations and applications. 3rd edition. Jones & Bartlett Learning, Boston, MA.
- Pillow M. (Ed.) (2007) Patient Safety Pocket guide, Joint Commission Resources, Oak Brook, IL.
- Samra R (2018). Brief history of burnout. BMJ;363:k5268 doi: 10.1136/bmj.k5268

The Health Foundation (2014). Person-centred care made simple. What everyone should know about person-centred care. Available at:

<http://www.health.org.uk/sites/health/files/PersonCentredCareMadeSimple.pdf>

The Health Foundation (2015). Evaluation: what to consider. Available at:

<http://www.health.org.uk/sites/default/files/EvaluationWhatToConsider.pdf>

The Health Foundation (2021). Quality improvement made simple: What everyone should know about health care quality improvement. Available at:

<https://www.health.org.uk/sites/default/files/QualityImprovementMadeSimple.pdf>

Vincent C (2012). The essentials of patient safety. Springer Open. Available at:

<http://www.chfg.org/wp-content/uploads/2012/03/Vincent-Essentials-of-Patient-Safety-2012.pdf>

Vincent C, Amalberti R (2016). Safer healthcare: Strategies for the real world. Springer Open. Available at:

<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-319-25559-0.pdf>

כל חומרי ועזרי הלמידה זמינים לסטודנטים באתר הקורס ב-moodle